

TFG

Projecte de **biblioteca**
d'aula a primària
a l'Institut-Escola Jacint
Verdaguer

Merixell Ruiz Bajo
Universitat Oberta de Catalunya
Curs 2016-17
Dir. Joan Isidre Badell Guijarro

Endreçar biblioteques és exercir, de manera silenciosa, l'art de la crítica.
Jorge Luis Borges

SUMARI

1. Introducció	5
2. Objecte del projecte	5
3. Contextualització	6
4. Objectius generals i específics	7
5. Àmbit d'actuació	8
6. Interès de treball per l'organització	9
7. Relació de l'estudiant amb l'entorn	10
8. Precedents i coneixements previs	10
9. Descripció i metodologia	11
9.1 Fons. Materials i Classificació	12
9.2 Organització espacial	15
9.3 Mobiliari i disseny	15
9.4 Funcionament i préstec	18
9.5 Normes d'ús	19
10. Propostes de dinamització	19
10.1 Recomanacions	19
10.2 Temps de lectura diari	20
10.3 Aproximació als llibres	20
10.3.1 Fem una revista	21
10.4 Lectura en veu alta	21
10.5 Ens visita un il·lustrador	21
10.5.1 Sant Jordi	21
11. Difusió i comunicació	23
12. Valoració i avaluació de l'alumne	24
13. Calendari d'actuació	25
Valoració i conclusions	29
Bibliografia	31

Resum

Aquest treball és un estudi empíric que té com a tema principal la biblioteca d'aula en el primer cicle d'educació primària, tractant aspectes com la seva organització espacial i temporal, la necessitat de la mateixa per l'alumnat i els mestres, els materials i els recursos amb els que compta, els objectius que persegueix i la seva funció en el desenvolupament de les competències bàsiques, lectores i didàctiques dels alumnes.

A més de tractar la biblioteca d'aula, al llarg del treball, es recull informació sobre la biblioteca escolar, se centra especial atenció als protagonistes de la seva creació, a la vegada responsables directes i indirectes, del funcionament i la gestió d'aquesta. Aquest racó els motiva a la lectura, la investigació, l'aprenentatge potenciant la imaginació, la creativitat i autonomia de l'alumne.

A més del muntatge propi de la biblioteca d'aula, conté diverses propostes dinamitzadores per mantenir una biblioteca d'aula activa i atractiva per al tots els seus usuaris i personal que en fa ús.

Paraules clau

Biblioteca, biblioteca d'aula, recurs educatiu, foment de la lectura.

1. Introducció

Aquest treball plasma un cas pràctic de creació d'una biblioteca d'aula en una classe de tercer de primària a l'escola pública I.E Jacint Verdaguer de Sant Sadurní d'Anoia. Coincideix amb un projecte educatiu que es desenvolupa dins l'aula amb els alumnes, la qual cosa permet desenvolupar el propi treball final de grau pràcticament a temps real mentre es porta a terme la creació d'aquest espai a l'escola amb els principals protagonistes: els nens/es de tercer. El paral·lelisme entre educació i biblioteca és un tema d'especial interès ja que, d'una banda, la meua feina com a docent em dona una visió àmplia que es complementa amb els meus estudis com a bibliotecària i documentalista. Aquesta relació tant estreta entre ambdós àmbits em serveix d'instrument per a treballar-hi des de dos punts de vista: formadora i formada.

La biblioteca d'aula i el projecte educatiu de qualsevol escola comparteixen objectius pel que fa a les capacitats bàsiques que han d'adquirir els nens i nenes de la nostra societat, per això han d'estar degudament integrades. Per això es tot un repte per a mi assolir que la biblioteca d'aula esdevingui un escenari lúdic i formatiu a l'abast del alumnes i els mestres.

2. Objecte del projecte

Aquest treball pretén donar a conèixer la importància, funcionament i organització de la biblioteca d'aula a 3r de primària a l'I.E Jacint Verdaguer de Sant Sadurní d'Anoia, el qual no disposa de biblioteca escolar. Es durà a terme mitjançant un projecte on els alumnes siguin participants de la creació i organització d'aquest espai. Es faran grups on se'ls hi presentaran dubtes de com fer-ho (Objectiu. Com ho farem?. Què hi trobarem?). Aquesta intervenció per part dels alumnes m'ajudarà a aportar material visual del procediment i les activitats.

Amb aquest Treball Final de Grau es pretén reivindicar la importància de la biblioteca d'aula com a recurs didàctic a l'aula de primària. Aquest espai és un recurs excel·lent per posar als alumnes en contacte amb la literatura, fomentar l'hàbit lector, la investigació, l'aprenentatge, potenciar la imaginació i, a més, el gust per la lectura.

Des del punt de vista docent, els mestres hem de ser conscients de la necessitat d'apropar els infants als llibres com a laboratori d'aprenentatge i no només com un dipòsit de llibres, és aquí on el mestre hi juga un paper important: la missió de dinamitzar i motivar mitjançant propostes i activitats.

L'I.E Jacint Verdaguer es tracta d'un centre docent de titularitat pública que depèn del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Està situat en un poble de 13.000 habitants aproximadament, Sant Sadurní d'Anoia. Actualment el

municipi compta amb dues llars d'infants, dos centres de primària de titularitat pública, dos altres de titularitat concertada que van d'educació infantil a Eso i finalment, un Institut Intercomarcal d'Eso a Batxillerat.

L'institut-Escola és un centre de dues línies des d'infantil fins a 4t d'ESO l'objectiu del qual és consolidar una línia coherent de treball i de metodologia dels 3 als 16 anys. És un centre que s'estructura en dos edificis independents d'una banda, infantil amb primària i, d'altra banda, secundària, ambdós units per un edifici de pas on trobem la secretaria principal, la sala de mestres i el despatx del director. Les instal·lacions de primària és l'edifici més antic construït el 1977 i el de secundària fou creat el 2007. Es per això que l'escola Jacint Verdaguer va començar com un CEIP i posteriorment el 2007 va esdevenir Institut-Escola sota la direcció de Josep Maria Esteve des de l'any 1992.

El que dóna sentit a l'escola es la seva comunitat educativa: l'alumnat, els docents, el PAS i les famílies. Si parlem dels recursos humans, el Jacint Verdaguer no seria el que és sense tota la gent que hi ha al darrere, sense totes les persones que dia rere dia fan possible que l'escola sigui una realitat plena de vida i de projectes de futur. Tota la comunitat educativa s'esforça perquè l'escola pugui assolir el seu gran objectiu: una educació que prepari els infants i joves per la societat de demà i formin part activa amb l'esperit crític que la pugui millorar.

3. Contextualització

L'escola compta amb uns 475 alumnes a primària i 270 a secundària amb un percentatge aproximat d'immigració del 18% a primària. L'actual projecte de direcció està fonamentat en el projecte educatiu de centre aprovat l'any 2003. El seu desenvolupament fixa les directrius de desplegament del PEC així com les estratègies i indicadors d'avaluació per al rendiment de comptes. Actualment i des de fa deu anys, el centre forma part de la Xarxa d'Instituts Innovadors de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona on es debat i es coopera sobre la innovació en aprenentatges. També forma part de la Xarxa d'Escola Nova de la UNESCO com a centre impulsor on també serveix per cooperar i compartir. En relació a la matèria que ens escau l'escola no pertany al projecte Puntedu de la Generalitat però sempre ha tingut en compte la lectura i una proximitat amb el racó de biblioteca dins les aules. És per això que a 3r de primària aquest curs, a conseqüència d'una remodelació dels espais de l'edifici i la ubicació dels cursos s'ha plantejat incidir en el desenvolupament lector i el gust de l'alumne vers la lectura i l'accés a la informació.

Pel que fa als recursos econòmics l'Institut Escola Jacint Verdaguer, d'ençà de la seva creació, ha comptat amb un pressupost anual que se situa al voltant dels 200.000 €, que provenen bàsicament de dues fonts de finançament: el Departament d'Ensenyament realitza una aportació d'uns 80.000 € i les famílies

del centre aporten una quantitat propera als 100.000 €. La resta prové, bàsicament, del romanent d'exercicis anteriors, per bé que aquest romanent minva any rere any. D'altra banda, l'institut-escola, com a escola innovadora participa en diferents premis gràcies als seus projectes que són remunerats i augmenten els recursos.

A més, compta amb els pressupostos de l'administració local (Ajuntament), són uns recursos que no gestiona l'escola però que sí que hi compta per exemple en despeses de manteniment del centre.

4. Objectius generals i específics

A partir dels objectius generals se'n deriven els específics:

- Aplicar les habilitats i els coneixements adquirits al llarg del grau a un tema específic de l'estudi.
 - o Específics:
 - Tractament de la informació i competència digital; cerca, selecció, anàlisi i tractament de la informació.
 - Conèixer el seu funcionament i organització.
 - Els materials i recursos rellevants que pot o ha de tenir en compte.
- Ordenar, seleccionar i organitzar el fons del que disposem creant una biblioteca d'aula funcional.
 - o Específic:
 - Construir-la amb els alumnes, ja que afavoreix la implicació d'aquests en el projecte i la creació d'un treball comú al voltant de la lectura.
- Crear un espai útil que sigui visible, identificable.
 - o Específics:
 - Pensar la ubicació per configurar-ne un espai ideal per millorar la dinàmica de lectura d'un grup.
 - Aquesta ubicació quina estètica tindrà i com la identificarem.
- Determinar quines funcions tindrà dins l'aula.
 - o Específics:
 - Pel que fa als aprenentatges, investigació i cerca documental.
 - Pel que fa a l'animació a la lectura i escriptura.
 - Pel que fa al desenvolupament de la creativitat, imaginació i alfabetització emocional.
- Que el docent esdevingui un model lector.
 - o Específics:

- El mestre procurarà que lectura i treball escolar vagin paral·lels.
 - La biblioteca d'aula ha de ser un eix imprescindible en el procés d'ensenyança-aprenentatge.
 - Organitzar activitats que estimulin la conscienciació i la sensibilització en el pla cultural i social.
- Formació d'usuaris: responsabilitats i normes.
 - Específics:
 - Tenir present les normes elaborades i consensuades per saber estar i utilitzar la biblioteca.
 - Funcionament del préstec, intercanvi de recomanacions de llibres entre alumnes, valoració dels llibres i ajudar als alumnes en el domini de les habilitats de recerca i tractament de la informació.
 - La biblioteca estarà oberta a l'exterior i es crearà un vincle entre la biblioteca d'aula i la biblioteca del municipi.
 - Específic:
 - Cada trimestre mínim, d'acord amb el projecte estudiat a l'aula es demanarà un fons de temàtica concreta perquè l'alumnat treballi la investigació i selecció d'informació mitjançant aquest fons seleccionat.

5. Àmbit d'actuació

Es tracta d'un projecte que tindrà la durada d'un curs (setembre-juny) on 75 alumnes aproximadament i 4 docents seran el que emprendran el projecte amb el suport de l'equip directiu i el cicle al que pertanyen. En aquest termini els alumnes de tercer A, B i C hauran de crear el projecte de la biblioteca d'aula, fer-la realitat i valorar el comportament d'ells vers la funcionalitat i l'ús d'aquesta. En centrarem principalment en els alumnes que seran els usuaris principals de la biblioteca: els hàbits de comportament, els alumnes com a usuaris autònoms i el gust per la lectura.

En un segon pla, però no menys importants també tindrà un paper d'usuari el propi mestre que gestiona el projecte i el funcionament d'aquesta mitjançant tasques d'animació lectura, introducció de propostes; en definitiva, mantenir-la activa i consolidar-la.

El paper essencial de la biblioteca és el de posar a l'abast dels alumnes tota la informació possible, de manera que es constitueixi en un centre d'informació

juntament amb la labor del mestre de transmetre'ls el gust per la lectura i motivar-los per què l'entenguin, com a font de plaer, de diversió i entreteniment.

6. Interès del treball per l'organització

Crear i entendre la biblioteca d'aula com un espai atractiu a la classe en el que els llibres en són els protagonistes i on l'alumnat troba una oferta variada de lectures que pot contribuir a fomentar l'escriptura, possibilitar el treball de petites publicacions, recomanacions, treballs en grups, etc.

La biblioteca d'aula suposa un nivell de concreció més directe, personal i autònom de l'acció d'invitació a la lectura i ofereix més possibilitats de sistematitzar les intervencions del mestre tutor.

Integrar doncs la biblioteca d'aula en una classe significa nodrir als alumnes l'accés al coneixement i al informació, un element molt important en una organització com ho és l'escola. Pot resultar tant avantatjós que podria estendre's a altres cursos.

Pel que fa als recursos, comptem amb les tres tutores de 3r i els mestres de suport, així com també els 75 alumnes que formen el projecte. D'acord amb els recursos econòmics disposem d'una dotació de material prou enriquidor que si ho creiem convenient es pot ampliar o renovar en funció de les preferències i les necessitats del grup. Cada cicle (primer cicle) disposa d'un import que part d'aquest, per votació de claustre, es pot invertir en aquest projecte. També cal prestatgeries i mobiliari divers per aquest "racó de lectura", les despeses del qual aniran a càrrec del pressupost d'escola que aprova el projecte.

Potser el primer problema que es podria detectar és la renovació trimestral de bona part del material recomanat, per això s'afegiran cada trimestre un número determinat de publicacions per fer-la més canviant.

Aquest estiu s'han fet obres de reforma i remodelació d'espais que permeten inserir i crear aquest espai.

És un projecte que compta amb el recolzament de l'equip directiu però que no el recull el projecte d'escola com a tal, entraria en el reglament del temps de lectura de primària dictat pel Departament i el desenvolupament de les competències bàsiques establertes aportant:

- Autonomia i iniciativa personal, a traves de l'elaboració de noves idees, de la reflexió i l'anàlisi d'informació.
- Aprendre a aprendre, transformant la informació en coneixement propi.
- Comunicació lingüística: lectura, escriptura, comprensió oral i escrita.
- Social i ciutadana: fomenta la capacitat socialitzadora.

7. Relació de l'estudiant amb l'entorn

Aquest projecte em permet conèixer la pràctica de creació i desenvolupament d'una biblioteca en "petita dimensió". Com a mestra, em permet relacionar els meus coneixements de docent amb els coneixements de biblioteconomia que m'ha ensenyat el grau. Tinc la oportunitat de conèixer i aplicar les pautes que cal seguir en la creació i funcionament de les biblioteques d'aula. Resoldre dubtes com els materials que hi haurà d'haver, d'on han de sortir aquests materials, com s'organitzen, si es cataloguen i com es pot dinamitzar per mantenir-la activa i funcional.

8. Precedents i coneixements previs

Respecte als coneixements previs, mai he estat en contacte ni m'hi he dedicat laboralment en organitzacions que desenvolupessin tasques d'informació i documentació, per tant, no tinc precedents però en canvi tinc moltes inquietuds.

D'acord amb els coneixements i les competències adquirides durant el Grau que em poden ajudar a tirar endavant aquest projecte són les competències transversals referents a les actituds o capacitats que connecten a un infodocumentalista amb la resta del món:

- La capacitat d'anàlisi i síntesi
- Capacitat d'organització i planificació
- Coneixement d'informàtica relatiu a l'àmbit d'estudi
- Treball en equip
- Treball en equip de caràcter interdisciplinari
- Iniciativa i esperit emprenedor
- Motivació per la qualitat
-

Pel que fa les competències específiques com a coneixements, actituds o capacitats que donen caràcter a un infodocumentalista:

- Interacció amb els productes, els usuaris i els clients de la informació: analitzar i interpretar les pràctiques, les demandes, les necessitats i les expectatives dels usuaris potencials, i desenvolupar la seva cultura de la informació ajudant-los a fer millor l'ús dels recursos disponibles.
- Identificació, autenticació i avaluació de fonts i recursos d'informació: identificar, avaluar i validar informacions, documents i les fonts.
- Gestió de col·leccions i fons: elaborar i aplicar criteris de reunió, selecció, adquisició i eliminació de documents que permetin constituir i organitzar col·leccions de documents de tota naturalesa, conservant-los, fent-los accessibles i expurgant-los, seguint l'evolució de les necessitats dels usuaris.

- Preservació, conservació i tractament físic de documents: definir i aplicar mètodes i tècniques per ordenar, protegir, conservar, preservar i restaurar suports documentals de qualsevol naturalesa.
- Anàlisi i representació de la informació: identificar i representar en el llenguatge documental o en un altre sistema simbòlic el contingut semàntic d'un document o d'una col·lecció de documents o d'un fons d'arxiu o biblioteca.
- Organització i emmagatzematge de la informació: organitzar i estructurar les dades relatives a la descripció dels documents i col·leccions de documents en qualsevol suport; crear i explotar les eines d'accés a dades, documents o referències.
- Cerca i recuperació de la informació: cercar i recuperar la informació per mètodes que permetin donar resposta a les expectatives dels demandants en condicions òptimes de cost i temps.
- Difusió de la informació: fer possible i explotables les informacions tractades i facilitar el seu ús mitjançant el subministrament de productes i serveis documentals.
- Gestió del coneixement
- Tècniques de planificació i gestió de projectes: preveure, organitzar i gestionar un projecte tècnic integrant les limitacions de l'entorn: humanes, econòmiques, de calendari, reglamentàries, etc.
- Tecnologia de la informació: informàtica i telecomunicacions: utilitzar i posar en pràctica mètodes i tècniques informàtiques per a la implementació, desenvolupament i explotació dels sistemes d'informació i telecomunicació

9. Descripció i metodologia

Aquesta biblioteca d'aula tindrà un fons propi que periòdicament s'anirà renovant en funció de les necessitats o demandes dels mestres i/o alumnes. El fons de la biblioteca d'aula està en caps sense cap criteri d'ordre, per tant, s'haurà d'ordenar, saber on situar-la i detectar si hi manca algun gènere o format segons les preferències lectores dels alumnes i tenint en compte els nivells de lectura entre l'alumnat del grup classe. La biblioteca es pot nodrir dels llibres aportats voluntàriament pels alumnes, pel centre escolar i préstecs temporals de biblioteques públiques.

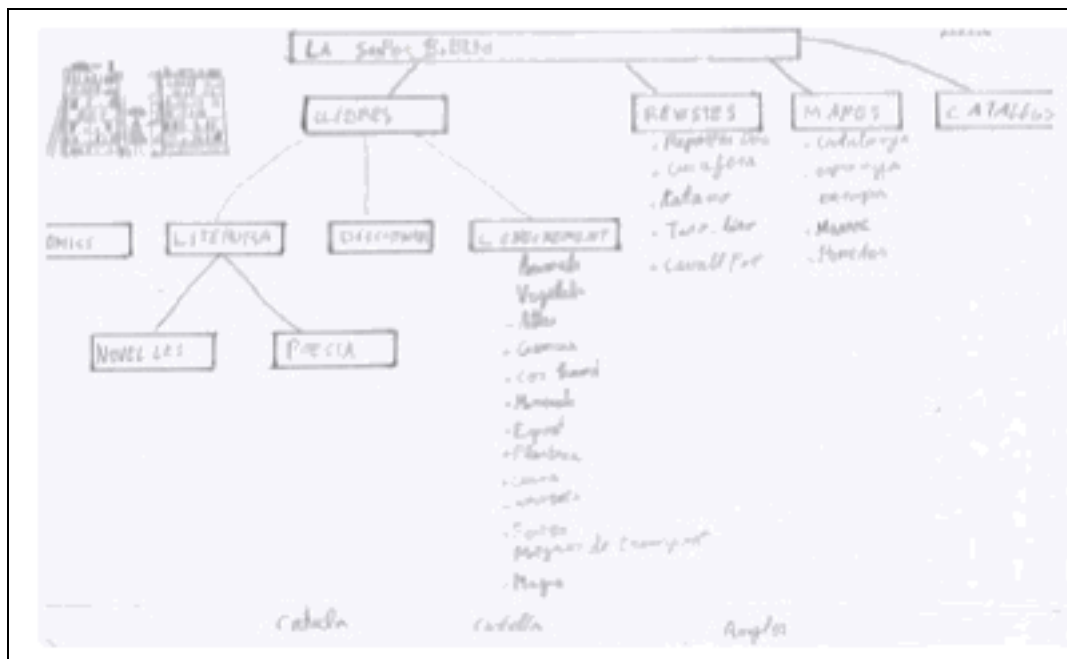

1. Fons inicial en capses de plàstic. Elaboració pròpia

9.1 Fons. Materials i classificació

La biblioteca d'aula, a més de ser un lloc agradable, bonic i motivador ha de complir amb la funció de despertar en l'alumne l'interès per conèixer. Els materials que ha de contenir han de ser variats en temàtica i suport; la varietat influeix positivament amb l'alumne. Amb el fons que contenien les caixes era molt actual i divers, l'hem revisat i seleccionat seguint criteris d'utilitat (per l'alumne i mestres) i adequació (nivells lectors i d'aprenentatge).

Com en totes les biblioteques, els llibres i altres materials han d'estar classificats i ordenats en prestatges. En el cas de les biblioteques d'aula, a més, aquesta classificació ha de ser flexible i decidida en conjunt pels nens i nenes, per això tot seguit se'ls va formular les següents preguntes en el seu projecte:

2. Primer exemple d'organització proposada per un grup d'alumnes.

3. Segon exemple d'organització proposada per un grup d'alumnes.

4. Tercer exemple d'organització proposada per un grup d'alumnes.

Finalment l'ordre determinat va decidir una mica en funció dels seus criteris que ajudarien a mantenir un ordre durant un temps i del fons que disposàvem, classificats en 13 temàtiques o formats:

- Novel·les
- Contes
- Revistes
- Còmics
- Poesia
- Natura
- Animals
- Àlbums il·lustrats
- Receptes
- Tradicions
- Historia i Altres cultures
- Emocionals i de Valors
- Atles
- Art
- Lletra lligada (adequació a nivells de desenvolupament)
- Castellà

9.2 Organització espacial

L'aula és un lloc on es donen la majoria de relacions i aprenentatges, per això, tan la seva distribució com la seva organització en l'espai influeixen en l'adquisició de coneixements i actituds de l'alumne. Dins d'aquesta doncs la biblioteca d'aula ha d'aparèixer com un racó essencial i especial per l'alumne. Com he mencionat anteriorment, la biblioteca d'aula de tercer ha de ser un espai tranquil, acollidor, còmode i ben il·luminat que ocupi un espai diferenciat. És fonamental que sempre estigui ordenat, tan el mobiliari com les fonts d'informació, per facilitar la cerca d'informació dels alumnes. Així doncs, la decoració i l'ambientació d'aquest recurs didàctic juga un paper molt important. En aquest les dues prestatgeries principals se situen enmig d'una finestra de molta lluny i situades just davant de la porta d'entrada a les dues classes de 3r A i C.

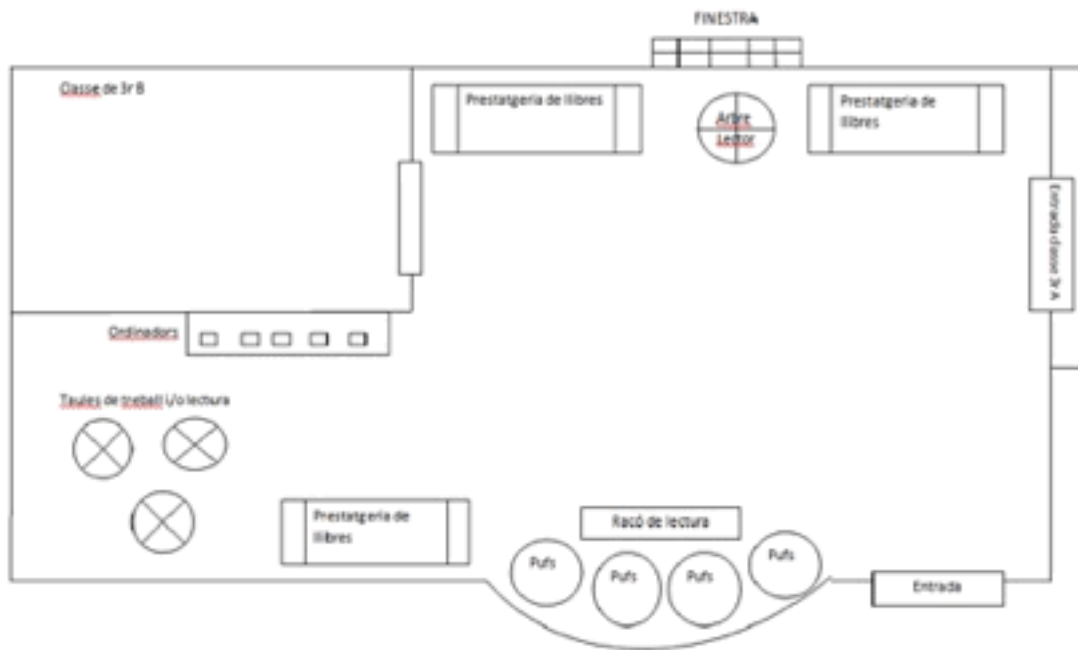
La biblioteca, a banda del mobiliari de llibres i materials, disposarà de dos ambients: un destinat a la lectura i l'altre, pensat per a realitzar treballs cooperatius o individuals d'investigació.

5 i 6. Racó de lectura i sala d'estudi i ordinadors. Autoria pròpia

9.3 Mobiliari i disseny

Aquest racó disposa de dues prestatgeries en forma de cubs col·locades entre una finestra força gran per gaudir de lluminositat càlida. Potser no és el mobiliari més idoni però sí econòmic, estètic, còmode i a l'abast dels nens. Per equipar-la en confortabilitat hi hem posat coixins o "pufs" perquè el nen/a trobi la seva pròpia comoditat, a l'exterior de la zona de llibre hi ha un espai amb sofàs i taules rodones amb cadires que propicia la lectura i la conversació tranquil·la.

7 i 8. Plànol d'espai i fotografia de l'espai real de prestatgeries amb el fons ordenat de la biblioteca d'aula. Autoria pròpia

Cada un dels prestatges te el cartell del seu gènere o matèria seguint l'ordre que entre tots vam decidir, aquest "cartellet" també l'han dissenyat i creat ells.

9. Alumnes fent els cartells pel mobiliari de la biblioteca. Autoria pròpia

El cartell de la biblioteca no és menys important, és el que dona entitat pròpia a aquest espai, per això la biblioteca està senyalitzada amb unes lletres amb el títol de **Superbiblio** que és el nom que han triat els alumnes per votació per la seva biblioteca d'aula. Són unes lletres de cartró decorades amb paper de diari seguint la tècnica del "scrap", programades a les hores de plàstica i que es posaran sobre del mobiliari.

10 i 11 Alumnes fent el cartell de senyalització amb el nom de la "Superbiblio" i el resultat. Autoria pròpia.

9.4 Funcionament i préstec

A dia d'avui per manca de temps, la Superbiblio només té una funció, la del plaer de llegir, els alumnes durant la mitja hora de lectura diària i altres estones lliures de treball personal poden agafar qualsevol llibre o material de la biblioteca i gaudir-lo. Pel que fa al préstec, a cada aula, hi ha dos "bibliotecaris" responsables de portar el control de préstec, disposen d'una graella per apuntar el nen/a i el títol del llibre que s'emporta, no hi ha termini de temps de retorn. A més de la tasca de seguiment de préstec són encarregats d'ordenar-la.

PRÉSTEC DE LLIBRES / ENCARGAMENTS DE BIBLIOTECA				
NOM	DATA PRÉSTEC	TÍTOL LLIBRE	DATA RETORN	ENTREGA DEL LLIBRE
Yan	21-10	Artes i oficis 2	21-10	😊
Yan	15-10	Artes 12	21-10	😊
Yan	15-10	Artes i oficis 6	21-10	😊
Yan	15-10	Artes i oficis 1	21-10	😊
Yan	16/3/11	Artes i oficis 1	16-3	😊
Yan	12-10	Artes i oficis 1	21-10	😊
Yan	12-10	Artes i oficis 1	21-10	😊
Yan	20-10	Artes i oficis 1	21-10	😊
Yan	20-10	Artes i oficis 1	21-10	😊
Yan	20-10	Artes i oficis 1	21-10	😊

11, 12 i 13 El càrrec del bibliotecari amb el full de préstecs. Autoria pròpi

9.5 Normes d'ús

Per establir les normes d'ús es va decidir plantejar-ho com una tasca dels racons de llengua, en l'apartat d'expressió escrita. Es va fer un recull i es va consensuar:

- + A l'hora de biblioteca cal fer silenci.
- + L'espai de la biblioteca s'ha de mantenir net i endreçat.
- + Es important respectar l'ordenació dels llibres en els prestatges.
- + La lectura es farà mentalment. Si cal llegir en veu alta o treballar en petits grups, es mantindrà un volum suau de veu.
- + Caldrà retornar els llibres en bon estat i ser responsable en el registre de préstec.
- + Si un alumne/a perd o deteriora greument un llibre o document caldrà restituir-lo amb un nou exemplar.

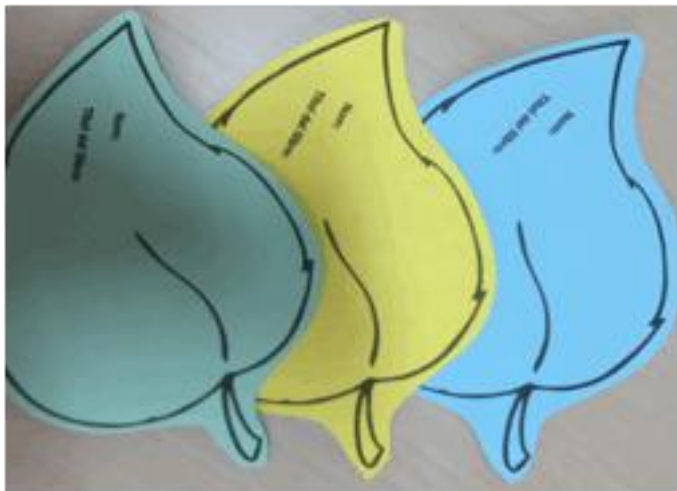
10. Propostes de dinamització

Un cop dissenyat i implementat l'espai és important que aquest no quedi quiet, sinó que succeeixin coses interessants i sorgeixin idees dels alumnes per mantenir la Superbiblio activa, unes activitats sorgiran d'ells i d'altres vindran guiades pel mestre.

10.1 Recomanacions

A partir de la qüestió formulada als alumnes de com podem recomanar als nostres companys un llibre que ens ha agradat molt, per la temàtica, pels dibuixos, etc. Entre tots decidim com gestionem les recomanacions i la llista de préstecs. Entre tots els alumnes hem decidit fer "l'arbre lector" com a figura de les recomanacions i com una alternativa creativa de la idea d'un cartell. Es tracta d'un arbre amb branques on cada alumne podrà penjar-hi en forma de fulla de colors el seu nom amb el nom del títol del llibre recomanat i, a la part del darrera, una explicació breu de perquè el recomana. El disseny i construcció de l'arbre s'ha dut a terme a les hores d'ambient, concretament a l'ambient de plàstica "Atelier". (S'ha de presentar acabat i posar-lo "en marxa")

14, 15 i 16 Construcció i resultat de l'arbre lector.
Autoria pròpia

10.2 Temps de lectura diari

Els alumnes llegeixen individualment el tipus de text que ells decideixin (contes, revistes, còmics, etc.) segons els seus gustos i preferències (procedent de la BA, però també en poden portar de casa). La lectura es fa en l'espai de l'aula o biblioteca que ells decideixen, on se sentin a gust i en la postura que els resulti més còmode (cadira, estirats o asseguts als matalassets...).

10.3 Aproximació als llibres

Aquesta activitat està inclosa en les propostes de llengua d'aquest segon i tercer trimestre perquè els alumnes coneguin i utilitzin les diferents fonts d'informació, distingir els tipus d'informació que aporten els documents i reconèixer la informació rellevant:

- Hauran de distingir els llibres d'imaginació dels llibres de coneixement: les seves característiques, el format, el tipus de contingut, el tractament que fan els temes. De manera més complexa també classificarem els tipus de llibres d'imaginació que es pot trobar a la biblioteca: àlbum il·lustrat, còmic, conte, novel·la mitjançant una graella en format quadre comparatiu.
- Progressar en la utilització de les diferents obres de referència: diccionaris i atles.
- Les parts del llibre, es tracta d'identificar les diferents parts del llibre i la informació que aporta cadascuna.

10.3.1 Fem una revista

Aquesta proposta sorgeix de les mestres amb la idea de fusionar el gènere periodístic relacionat amb el projecte de biblioteca d'aula del primer trimestre amb el temari de socials del curs que correspon al 3r trimestre. La idea és elaborar una revista amb continguts sobre el poble de Sant Sadurní (edificis emblemàtics, la notícia d'actualitat del trasllat de biblioteca del poble, etc.) Es valorarà l'aprenentatge del format i apartats d'una revista així com també l'expressió escrita i veracitat de les notícies que inclou. És una manera de fer-los lectors de revistes i compreguin el format d'aquesta publicació, també que determinin la seva tipologia, en aquest cas, divulgativa o informativa destinada a nen/es, etc.

És una idea sorgida de les mestres perquè els nens puguin aplicar les seves intel·ligències múltiples en un projecte com aquest: biblioteca d'aula, temari del nostre poble, competències lingüístiques i d'escriptura, tipologia de text (article i entrevista), etc.

10.4 Lectura en veu alta

La mestra llegeix en veu alta un llibre triat a l'aula perquè els alumnes tinguin un model de lectura en veu alta. Posa èmfasi en l'entonació i les pauses. Durant la lectura van analitzant el contingut i valorant decisions preses pels personatges. La lectura es realitza asseguts a la seva cadira.

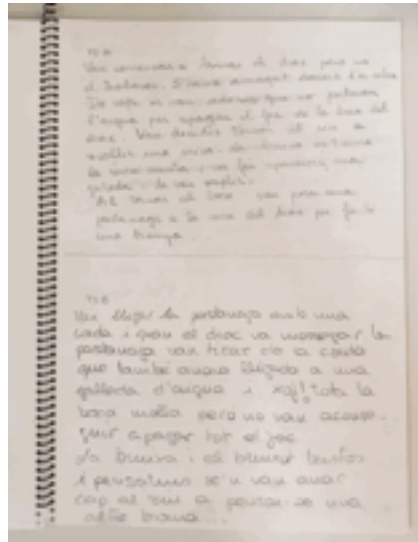
Un altre tipus de lectura en veu alta és la que fa l'alumne, preparada amb anterioritat, de fragments de llibres o contes breus seleccionats per ells mateixos o pel mestre.

10.5 Ens visita un il·lustrador

Un cop per trimestre les tutores escolliran una novel·la o còmic que serà relatada i il·lustrada per un il·lustrador. Aquest llibre serà escollit segons els temes d'acció tutorial que requereixi aquell grup, es poden tractar emocions, migració, etc.

10.5.1 Sant Jordi

Seguint aquesta proposta, de cara a la propera diada de Sant Jordi d'aquest any 2017 la comissió de Sant Jordi de l'escola ha plantejat la idea de crear un conte cooperatiu on hi col·labori tota l'escola de primària, de P3 fins a 6è de primària. Un cop estigui enllestit, s'han posat en contacte amb un il·lustrador del poble perquè li doni dibuix i color. Tot seguit, serà editat i imprès a la copisteria.

17. Imatges del conte cooperatiu.

18. Esbós de dibuixos del conte cooperatiu a càrrec de l'il·lustrador Òscar Sardà

19. Alumna de 3r amb el conte cooperatiu

TEXT Nens i nenes d'Educació Infantil i Primària de l'Institut Escola Jacint Verdaguer, 2017
IL·LUSTRACIONS Òscar Sardà, 2017
MAQUETACIÓ El talleret de Cal Cabanyes
EDICIÓ Institut Escola Jacint Verdaguer / jverdguer.org
IMPRESSIÓ LlopArt Edicions / llopartimpressions.cat
Sant Sadurn d'Anoia
D.L. B-10182-2017
ISBN 978-84-946740-1-3

20.

21. Portada del resultat final i crèdit. Font: Web Jacint Verdaguer

11. Difusió i comunicació

Amb els avenços tecnològics s'han modificat substancialment les pràctiques i comportament dels lectors. Ens hem convertit en éssers socials que necessitem interaccionar amb el nostre entorn i comunicar-nos.

Per això, obrirem una "finestreta" de la nostra biblioteca d'aula a la xarxa, mitjançant la creació d'un blog on donarem a conèixer les nostres activitats i les nostres recomanacions. Com que són alumnes del cicle mitjà de primària intentarem fer l'entrada col·lectivament, en grup, posarem en comú les idees, el redactat i les faltes d'ortografia per després publicar-ho a la pàgina.

Aquest blog s'anomena "La Superbiblio: biblioteca d'aula a primària" i es pot visitar a: <http://superbiblioaula.blogspot.com.es>.

12. Avaluació i valoració alumnes

Seguint el sistema educatiu actual on l'infant és el centre de tota acció educativa, volíem saber la seva valoració vers aquest projecte relacionat amb la seva activitat lectora i per això, vam passar aquest document per a cada alumne.

QUÈ OPINO SOBRE LA LECTURA!

1. Trobes que és important saber llegir?
2. Ets capaç de llegir una estona llarga?
3. T'agrada llegir en veu alta o prefereixes fer-ho en silenci? _____
Per què? _____
4. A casa teva hi ha algú que llegeix habitualment?
5. T'ho explica el que llegeix?
6. Trobes que et costa llegir?
7. Què és el que més et costa de la lectura?

8. Creus que ho podries millorar?
9. Què et sembla que podries fer? _____
10. T'agradaria que llegíssim d'una altra manera a la classe? _____
11. Quina? _____
12. Tens algun tipus de lectura que t'interessi més que els altres?

13. Has entrat mai a una llibreria?
14. I a la biblioteca municipal?
15. Tens el carnet de la biblioteca?
16. Els papes et llegeixen contes?

- T'agrada llegir a la classe davant dels teus companys? _____
Per què? _____
- Et poses nerviós/a quan llegeixes davant de la classe?
Preferiries no haver-ho de fer?
Penses que quan llegeixes en veu alta davant els altres ho fas pitjor que quan llegeixes en veu alta tu sol/a?
Tens algun truc per no posar-te nerviós quan llegeixes davant dels altres? _____
- Quan estàs llegint en veu alta, et molesta alguna cosa, algun comentari...? _____
Et molesta que la mestra et corregeixi quan t'equivoques?
Prefereixes que et corregeixin o que et deixin un temps perquè puguis corregir-ho tu mateix? _____
- Què prefereixes, llegir un text sorpresa o que la mestra t'hagi llegit abans en veu alta? _____
- Què t'agradaria que fessim a les estones de 1/2h de lectura que fem a la setmana? _____

Aquesta enquesta va ser contestada per 22 alumnes d'una classe de 3r de primària. La gran majoria expressa que a casa no són els únics lectors, la qual cosa és important per assolir l'hàbit. Gairebé més de la meitat manifesten que prefereixen llegir en veu baixa; llegir en veu alta davant dels companys els posa nerviosos, diuen que fa que s'equivoquin més, es desconcentren, etc. D'altres, s'ho prenen com un entrenament o repte per aprendre a controlar els nervis, parlen d'algun truc com imaginar-se que no hi ha ningú i poder fer millor la lectura en veu alta davant dels companys. En general, hi ha pocs pares que els hi expliquin contes o mirin algun llibre junts. Tots coneixen perfectament la biblioteca municipal del poble i les llibreries. La majoria també li agrada la manera en com llegim a l'aula, el silenci, que cadascú triï el seu lloc on llegir, etc. Alguns diuen que el que més els hi costa de la lectura és entendre el que llegeixen i concentrar-se si hi ha soroll.

13. Calendarid'actuació

Es farà un calendari d'actuació per a cada trimestre seguint el calendari d'escola dels alumnes.

	Cronograma de previsió TFG																																									
	Mes d'octubre (setmanes)															Mes de novembre (setmanes)																										
	1					2					3					4					1					2																
FASES	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Definició i contextualització del projecte	[Green]																																									
Cerca bibliogràfica						[Yellow]																																				
Definició d'objectius																[Purple]																										
Definició metodologia del treball																					[Orange]																					
Primer esborrany																										[Grey]																
Lliurament 1																31 octubre																										
	Cronograma de previsió TFG																																									
	Mes de novembre (setmanes)															Mes de desembre (setmanes)																										
	3					4					1					2					3					4																
FASES	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Recollida de dades, selecció i entrada	[Green]										[Green]																															
Lliurament 2											30 de novembre																															
Lliurament final																										30 de desembre																

	Cronograma d'execució del projecte (PRIMER TRIMESTRE)																																									
	Mes d'octubre (setmanes)														Mes de novembre (setmanes)																											
	1				2				3				4				1				2																					
FASES	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Coordinar el projecte de biblioteca a l'aula (mestres)	[Dark Blue]																																									
Presentació del projecte als alumnes					[Green]				[Green]																																	
Els alumnes, en grups, pensem com fer-ho													[Orange]																													
Posada en comú de dades amb el grup classe																	[Yellow]																									
Presa de decisions (títol, organització, ubicació i mobiliari)																	[Red]				[Red]																					
	Cronograma d'execució del projecte																																									
	Mes de novembre (setmanes)														Mes de desembre (setmanes)																											
	3				4				1				2				3				VACANCES NADAL																					
FASES	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18							
Creació i organització	[Purple] Anàlisi i selecció de fons								[Purple] Avaluació i revisió				[Purple] Classificació, Etiquetatge i senyalització								VACANCES NADAL																					

	Cronograma d'execució del projecte (SEGON TRIMESTRE)																																									
	Mes de gener (setmanes)																Mes de febrer (setmanes)																									
	1				2				3				4				1				2																					
FASES	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Senyalització biblioteca	[Pink]								[Pink]																																	
Contactes il·lustradors									[Orange]								[Orange]				[Orange]																					
Pensar préstec i posar-lo en marxa																	[Cyan]				[Cyan]																					
Pensar activitat per la festa de Sant Jordi																					[Purple]				[Purple]				[Purple]													
Establir normes d'ús																	[Green]				[Green]				[Green]				[Green]													
	Cronograma d'execució del projecte																																									
	Mes de febrer (setmanes)																																									
	3								4																																	
FASES	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29																										
Pensar-ne la difusió	[Red]																																									

	Cronograma d'execució del projecte (TERCER TRIMESTRE)																																									
	Mes de març (setmanes)														Mes d'abril (setmanes)																											
	1				2				3				4				1				2																					
FASES	27	28	1	2	3	4	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Senyalització biblioteca	[Purple]								[Purple]																																	
Arbre lector													[Blue]				[Blue]				[Blue]																					
Implementar préstec					[Orange]				[Orange]				[Orange]				[Orange]																									
Implementar festa de Sant Jordi																	[Purple]				[Purple]																					
Establir normes d'ús									[Red]				[Red]				[Red]				[Red]																					
	Cronograma d'execució del projecte																																									
	Mes d'abril (setmanes)														Mes de maig (setmanes)																											
	3				4				1				2				3																									
FASES	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14							
Pensar-ne la difusió	[Pink]																																									
Obrir Blog, entrades.									[Olive]																																	
Projecte fem una revista															[Yellow] (fins 31 maig)																											

Valoració i conclusions

Des de que el setembre d'aquest curs 2016-17 es va decidir portar a terme aquest projecte de biblioteca d'aula a primària, m'ha suposat el repte d'engegar la idea, com a mestra i futura bibliotecària, amb la finalitat d'aconseguir-ne l'èxit. Amb aquest projecte he après sobre la importància de tenir-ne una, la tasca de mantenir-la activa i fomentar-ne el seu ús, així com també, la rellevància de relacionar la programació del curs amb el fons de la biblioteca com una eina més d'informació i aprenentatge que participa en l'acció estratègica del centre i que incentiva i dona suport a processos de millora de l'ensenyament. Es tracta d'un recurs útil per a totes les etapes de l'educació, des d'infantil fins a la Eso amb objectiu principal de facilitar l'apropament dels llibres als alumnes, fer dels llibres quotidians en la vida dels alumnes.

Afortunadament, des de l'escola Jacint Verdaguer, per manca de biblioteca escolar, la biblioteca d'aula està especialment valorada i establerta des d'infantil fins a l'últim curs de primària. Ara bé, perquè sigui un recurs eficient no només l'hem de veure des del punt de vista d'espai lector sinó que li hem intentat explotar totes les possibilitats que ofereix i, per això, cal documentar-se per treure'n el màxim partit.

D'entrada el primer que em preocupava es la durada d'atractivitat que tindria el fons, es a dir, preveure el moment en que els alumnes s'avorrissin dels llibres que troben a l'aula, per això s'havia de dotar d'una quantitat de materials elevada i diversa per mantenir aquesta connexió i motivació. A partir d'aquí es va fer una primera selecció del fons del que disposàvem i vam adonar-nos de que era prou enriquidor; a la vegada, vam fer tasques de restauració de llibres malmesos i una primera classificació per estils tal i com havien decidit ells mateixos en el seu projecte en equip. Vam posar en marxa doncs el procés d'organització, d'aquí van sorgir idees de portar llibres de casa per deixar i compartir i es van recollir peticions personals de gènere, format, temàtica, etc. a tenir en compte més endavant per fer una primera comanda. D'aquesta manera, ara tenen a la classe llibres que ells han escollit i d'acord amb el nivell lector de tots ells. També vam creure convenient crear-la en un espai diferenciat i amb un mobiliari específic que estèticament captés la voluntat del nen. En aquest cas, s'ha complert molt satisfactòriament els tres objectius inicials plantejats en aquest treball sobre organització, tractament i espai de la biblioteca.

Pel que fa a l'objectiu sobre les funcions que tindrà dins l'aula, a banda de l'estona de lectura autònoma diària s'han pensat activitats per a dur a terme d'acord amb la dinamització de la biblioteca d'aula, de les quals hem detectat que no sempre obtenim els resultats esperats, en canvi, d'altres que sorgeixen espontàniament per iniciativa dels alumnes convertint-se en molt interessants. Així doncs, la posada en marxa de les diferents activitats proposades n'hi ha que funcionen millor que d'altres i adquireixen

un interès diferent la qual cosa ens serveix per perfilar o modificar la proposta i aportar-ne de noves. La part més complicada d'aquest apartat és encabir l'objectiu específic d'organitzar activitats que estimulin la conscienciació i la sensibilització en el pla cultural i social en el marc curricular del curs, considero que ha resultat complicat crear dues línies paral·leles entre biblioteca d'aula i treball curricular, en ocasions, ambdues s'han nodrit l'una de l'altre però, en altres, hem hagut de pensar molt la proposta plantejada per aconseguir un fil conductor entre el projecte de la Superbiblio amb les activitats o temaris curriculars pertinents al curs. Tot i així, han sorgit activitats meravelloses que anaven de la mà.

Els principals objectius assolits en el termini d'un curs a partir de la creació del projecte són els següents:

- Desvetllar el gust per la lectura, el fet de que els alumnes fossin participants directes d'aquesta creació i usuaris potencials ha fet que la majoria desperti i potenciï l'hàbit lector.
- Mantenir la capacitat de concentració durant la sessió, els 30 minuts de lectura establerts en el Pec de l'escola dictats pel Departament ha servit per establir aquesta pràctica.
- Saber seleccionar autònomament les lectures. Aquest objectiu assolit l'ampliem en les habilitat de recerca i tractament de la informació, per exemple, en l'activitat de la revista.
- Aprendre a respectar i a tenir cura del material.
- Reconèixer els generes literaris, s'ha aprofundit en el conte, novel·la, poesia i revista.
- Millora en la fluïdesa lectora

Com a conclusió final, l'èxit de la biblioteca d'aula té molt a veure amb la implicació del professorat i de l'alumnat en la seva constitució i dinamització. La biblioteca d'aula és un primer tastet d'obrir-los la gana de llegir i conèixer per tant no només han de ser dipòsits de llibres o materials, esperant a que els alumnes o mestres els utilitzin. Han de ser un centre dinàmic, que intenti anticipar-se a les necessitats informatives dels seus usuaris i aconseguir la interacció amb els alumnes transcendeixi més enllà del seu espai i horari escolar.

Bibliografia

Baillargeon, C., Bernier, M., Christin, M. (2013). *Pour une complémentarité de la bibliothèque scolaire et de les bibliothèque de classe au primaire*. Table régionale des bibliothécaires des Commissions scolaires des régions de la Capitale-Nationale et de Chaudière. Consultat 15 març 2017, des de http://apsds.org/wp-content/uploads/Comple%CC%81mentarite%CC%81Bibliothe%CC%80queScolaire-Bibliothe%CC%80queClass_2013_Final.pdf

Baro, M., Aliagas, C., Gorchs, C. (2013). *Com crear un ambient lector a l'escola?*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. 65p. Consultat 3 octubre 2016, des de <http://www.fbofill.cat/sites/default/files/575.pdf>

Benito, R. (Coord). (2015). *Guia per elaborar citacions bibliogràfiques en format APA: basada en la 6a edició del Publication manual APA*. Vic: Biblioteca Universitat de Vic. Consultada 15 maig 2017 http://repositori.uvic.cat/bitstream/handle/10854/3883/altres_a2015_guia_elaborar_citacions.pdf?sequence=1

Centelles, J. (2013). Lectura de proximitat: sobre la raonable relació de la biblioteca d'aula amb la biblioteca escolar. *Revista Guix*, (398), p. 65. Consultat 9 octubre 2016, des de <https://jaumecentelles.files.wordpress.com/2013/10/7-octubre-2013.pdf>

Coronas, M. Acostem els llibres als nens i nenes. *Revista Guix d'infantil*, (006), 30-31. Consultat 15 desembre 2016. <http://www.grao.com/revistas/guix-infantil/006-les-tic-a-infantil/acostem-els-llibres-als-nens-i-les-nenes>

Coronas, M. Bibliotecas escolares: animación a la lectura y algo más....*Revista Textos: didáctica de la lengua y la literatura*, (004).

Coronas, M. Des de la biblioteca escolar: vivir, sentir, convivir. *Educación i biblioteca*. 19, p.54-56.

Coronas, M. ¿Biblioteca escolar o biblioteca de aula?. *Mi biblioteca: La revista del mundo bibliotecario*. 4, p.53-57.

Col·legi de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya i Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. *Directrius UNESCO/IFLA per a la biblioteca escolar*. Barcelona: CBDC. Consultat 18 febrer 2017 des de <http://www.ifla.org/files/assets/school-libraries-resource-centers/publications/school-library-guidelines/school-library-guidelines-ca.pdf>

Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. *Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya*. Barcelona: CBDC. Consultat 9 octubre 2016 des de http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0042/38547944-4b4c-4f90-b364-ad81076f48fd/directrius_biblio_centres.pdf

Durban, G. *La biblioteca escolar, avui: un recurs estratègic per al centre*. Barcelona: Graó. Consultat el 10 gener 2017, des de https://books.google.es/books?id=6nLEVvu6hncC&printsec=frontcover&dq=biblioteca%2Bescolar%2Bavui&hl=ca&ei=r55eTtjiHMnusgaG-9y9Dw&sa=X&oi=book_result&ct=result&redir_esc=y#v=onepage&q=biblioteca%2Bescolar%2Bavui&f=false

Duran, G., García. G. (2013) DURBAN, G. y GARCIA G. J. *Repensar la biblioteca escolar: la necesidad de considerar su transformación como un reto y una oportunidad*. Consultat 16 novembre 2016, des de <http://www.juntadeandalucia.es/educacion/webportal/web/portal-libro-abierto/analisis-en-profundidad/-/noticia/detalle/repensar-la-biblioteca-escolar-1>

Escardó Bas, M. (2006). *La biblioteca, un espacio de convivencia*. Ediciones Anaya.

García Guerrero, J. (2010). *Utilidad de la biblioteca escolar. Un recurso al servicio del proyecto educativo*. Gijón: Ediciones Trea, 2010.

Servei d'Immersió i Acolliment Lingüístics. (2014). *El temps de lectura a Primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'ensenyament. Consultat 16 març 2017, des de http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0019/6c7604fa-5bd3-4c15-904c-297dcc04419d/04_temps-de-lectura-a-primaria.pdf

Servei d'Immersió i Acolliment. (2014). *Dossier Didàctic: el gust per llegir a educació infantil i a educació primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'ensenyament. Consultat 28 febrer 2017, des de http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/gustperllegir/documents/gust_llegir_infantil_primaria.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament d'ensenyament. (2013). *Presentació i recomanació de llibres: una activitat per al foment de la lectura autònoma*. Barcelona: Departament d'Ensenyament. (Dossier didàctic de l'Aprenentatge inicial de la lectura). Consultat 10 març 2017, des de http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0057/76ec51e8-c03c-4836-8eba-641a4f3d6d77/8_presentacio_recomanacio_llibres.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament d'ensenyament (2013). *Lectura guiada: una proposta didàctica per treballar el procés lector*. Barcelona: ILEC. Consultat 7 d'abril 2017, des de http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0064/91272c0f-53c7-4168-94cc-226077c8dfe1/3_lectura_guiada.pdf

Gómez-Hernández, J.A. *Cómic i biblioteques: algunes pistes*. Manuscrit inèdit. Apunts procedents de Slideshare. Consultat 14 gener 2017, des de <http://www.slideshare.net/socialbiblio/comic-biblioteques-gomezsocialbiblio2013-1>

Merlo Vega, J.A. (2006). *Bibliotecas, educación y lectura: el esperado encuentro*. http://www.bne.es/es/Servicios/NormasEstandares/DocumentosProfesionales/BibliotecasyEducacion/Docs/060619_bibliotecas_educacion_lectura.pdf

Nebreda, A. (2017, maig 5). Círculos de lectura para la escuela. [Entrada blog]. Consultat des de <https://biblioabrazo.wordpress.com/2017/05/05/circulos-de-lectura-para-la-escuela/>

Per equipar la biblioteca d'aula, pot ser útil el document elaborat per Programa Puntedu, Mobiliari i biblioteca escolar (2011). <<https://sites.google.com/a/xtec.cat/mobiliaribibliotecaescolar/?pli=1>>

Pate, G. *Déjenlos leer. Los niños y las bibliotecas*. México: Fondo de Cultura Económica.

Prieto Sánchez, M. (2013). Mi bibliorincón. <http://mibibliorincon.blogspot.com.es>

Publication manual of the American Psychological Association. (2010). Washington, DC: American Psychological Association.

Queralt, E. (2012). *Llegir, més enllà de les lletres: Interioritats de didàctica de la lectura*. Lleida: Pagès, editors.

Reyes, L. (2009) Col·laboració entre la biblioteca escolar i la biblioteca pública. *Revista Guix*. (355). 33-40.

Reyes, L. (2012). *El préstec de llibres a l'aula: una oportunitat per a la formació literària i la implicació de la família*. [Vídeo]. Escola Francesc Aldea i Pérez de Terrassa. (Fins al minut 29:44). Consultat 15 octubre 2016, des de <http://www.uab.cat/web/videos/reproduccio-1193208676085.html?param1=10divulgacio¶m2=40cienciessocials¶m4=educacio&url_video=1337839896358>

SOCIALBIBLIO. (2013, gener 9). Curador de contenidos" [Entrada blog]. Consultat des de <<http://www.socialbiblio.com/curacion-de-contenidos>>